

Dzīvesvietas deklarēšanas likums

1. pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

2. pants. Likuma darbības joma

(1) Likums nosaka personas pienākumu deklarēt dzīvesvietu, kā arī deklarējamo ziņu apjomu un uzskaites kārtību.

(2) Dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības.

3. pants. Dzīvesvieta

(1) Dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

(2) Personai ir tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā, ja tai pieder šis nekustamais īpašums, attiecībā uz to ir noslēgts īres vai nomas līgums vai šā īpašuma lietošanas tiesības tā ieguvusi uz laulības, radniecības, svainības vai cita likumiska vai līgumiska pamata.

(3) Nepilngadīga bērna dzīvesvieta ir vecāku (aizbildņu) dzīvesvieta, ja vecāki (aizbildņi) nav deklarējuši viņa dzīvesvietu citur.

4. pants. Dzīvesvietas maiņa

(1) Dzīvesvietas maiņas gadījumā attiecīgās personas pienākums ir mēneša laikā, kopš tā pastāvīgi dzīvo jaunajā dzīvesvietā, deklarēt to dzīvesvietas deklarēšanas iestādē.

(2) Par dzīvesvietas maiņu netiek uzskatīta personas prombūtne, kas ir ilgāka par vienu mēnesi, ja tā saistīta ar:

- 1) darba pienākumu izpildi jūrā;
- 2) dienestu obligātajā aktīvajā militārajā dienestā;
- 3) medicīniskās palīdzības saņemšanu ārstniecības iestādē;
- 4) soda izciešanu ieslodzījuma vietā.

(3) Par personas prombūtni šā panta otrajā daļā minēto iemeslu dēļ attiecīgās iestādes paziņo Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (turpmāk – Pārvalde).

5. pants. Vispārējo dzīvesvietas reģistrācijas noteikumu izņēmumi

(1) Nepilngadīgs bērns, kurš, pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, ievietots bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, saglabā reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā. Ja viņam nav tiesiska pamata saglabāt reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā, par viņa dzīvesvietu saskaņā ar šā likuma 12. panta piekto daļu uzskatāma tā pašvaldība, kura ievietoja šo bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē.

(2) Persona, kura, pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, ievietota veco ļaužu pansionātā citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, saglabā reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā. Ja šai personai nav tiesiska pamata saglabāt reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā un tā nav deklarējusi savu dzīvesvietu citur, par tās dzīvesvietu saskaņā ar šā likuma 12. panta piekto daļu uzskatāma tā pašvaldība, kura ievietoja šo personu veco ļaužu pansionātā.

6. pants. Dzīvesvietas deklarēšanas pienākums

(1) Pienākums deklarēt dzīvesvietu ir Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem, bezvalstniekiem, kuri saņēmuši Latvijas Republikā izdotu bezvalstnieka personu apliecinošu dokumentu, ārvalstniekiem un bezvalstniekiem, kuri saņēmuši uzturēšanās atļauju, kā arī bēgļiem (turpmāk – dzīvesvietas deklarētājs).

(2) Personas, kuras saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem līgumiem bauda diplomātiskās vai konsulārās un tām pielīdzinātas privilēģijas un imunitātes, dzīvesvietu var deklarēt ārlietu ministra noteiktajā kārtībā.

(3) Nepilngadīgo un rīcībnespējīgo personu dzīvesvietu deklarē persona, kura saskaņā ar likumu vai bāriņtiesas (pagasttiesas) lēmumu ir attiecīgās personas aizbildnis vai aizgādnis (turpmāk – likumiskais pārstāvis).

(4) Dzīvesvietas deklarēšanas pienākums ir izpildīts, ja dzīvesvietas deklarētājs iesniedzis dzīvesvietas deklarēšanas iestādei šajā likumā noteiktajā kārtībā aizpildītu un parakstītu dzīvesvietas deklarēšanas veidlapu (turpmāk – deklarācija).

7. pants. Dzīvesvietas deklarēšanas iestādes un to kompetence

(1) Dzīvesvietas deklarēšanas iestādes ir attiecīgās pilsētu, novadu un pagastu pašvaldību iestādes (turpmāk – iestāde).

(2) Iestāde reģistrē ziņas par deklarēto dzīvesvietu un nodrošina personas sniegto ziņu datorizētu apstrādi, aizsardzību, saglabāšanu, kā arī aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā.

(3) Iestāde šajā likumā noteiktajos gadījumos pārbauda deklarēto ziņu patiesumu, kā arī pēc savas iniciatīvas veic dzīvesvietas reģistrāciju.

8. pants. Dzīvesvietas deklarēšana

(1) Dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai persona, kuru dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis rakstveidā pilnvarojis, iesniedz deklarāciju iestādē, kuras darbības teritorijā atrodas

attiecīgā dzīvesvieta, un uzrāda savu pasi vai citu Latvijā derīgu personu apliecinošu dokumentu.

(2) Deklarācijā par dzīvesvietas deklarētāju norāda šādas ziņas:

- 1) vārds (vārdi);
- 2) uzvārds;
- 3) personas kods;
- 4) dzīvesvietas adrese;
- 5) iepriekšējās dzīvesvietas adrese;
- 6) tiesiskais pamats dzīvot deklarējamā dzīvesvietā.

(3) Dzīvesvietas deklarētājam vai viņa likumiskajam pārstāvim, vai personai, kuru dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis rakstveidā pilnvarojis, ir tiesības norādīt deklarācijā dzīvesvietas deklarētāja papildu adresi (adreses), minot laikposmu, kurā viņš tajā (tajās) ir sasniedzams.

(4) Deklarējot nepilngadīgas vai rīcībnespējīgas personas dzīvesvietu, iestādes darbiniekam tiek uzrādīti dokumenti, kas apliecina dzīvesvietas deklarētāja likumiskā pārstāvja tiesības darboties attiecīgās personas vārdā.

(5) Dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis deklarāciju var iesniegt arī elektroniski saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

(6) Ministru kabinets apstiprina deklarācijas veidlapas paraugu un dzīvesvietas deklarēšanas faktu apliecinošā dokumenta paraugu, kā arī nosaka:

- 1) deklarācijas aizpildīšanas un iesniegšanas kārtību;
- 2) deklarācijā sniegto ziņu pārbaudes kārtību.

9. pants. Deklarētās dzīvesvietas reģistrācija

(1) Iestāde, saņemot deklarāciju:

1) noskaidro dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarotas personas identitāti pēc pasas vai cita Latvijā derīga personu apliecināja dokumenta;

2) pārliecinās par pārstāvja pilnvarojumu;

3) pārliecinās par deklarējamās adreses esamību.

(2) Pēc šā panta pirmajā daļā minēto funkciju veikšanas iestāde aktualizē ziņas Iedzīvotāju reģistrā par personas deklarēto dzīvesvietu, kā arī papildu adresi (adresēm) un izsniedz dzīvesvietas deklarētājam, viņa likumiskajam pārstāvim vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarotai personai dokumentu, kas apliecina dzīvesvietas deklarēšanas faktu.

10. pants. Dzīvesvietas reģistrācija pēc iestādes iniciatīvas

(1) Ziņas par to personu dzīvesvietu, kuras savu dzīvesvietu nav deklarējušas, Iedzīvotāju reģistrā aktualizē iestāde, ja tiek konstatēts nekustamais īpašums (ar adresi), kurā šī persona dzīvo. Uzskatāms, ka persona dzīvo tajā nekustamajā īpašumā, kurā tā pavada diennakts atpūtai nepieciešamo laiku vismaz vienu reizi nedēļā vai arī proporcionāli tādu pašu diennakts atpūtai nepieciešamo laiku citā noteiktā laika periodā.

(2) Dzīvesvieta tiek reģistrēta, ja par personas faktisko dzīvesvietu ir saņemtas ziņas no valsts vai pašvaldību institūcijām, ārstniecības, izglītības un citām iestādēm vai personām.

(3) Ministru kabinets nosaka saņemto ziņu pārbaudes kārtību, kā arī personas faktiskās dzīvesvietas reģistrācijai nepieciešamo ziņu apjomu.

11. pants. Deklarēto ziņu pārbaude

(1) Iestādei ir tiesības pēc savas iniciatīvas, bet pienākums pēc citu personu iesnieguma pārbaudīt deklarēto ziņu patiesumu, tai skaitā atbilstību valsts reģistros iekļautajām ziņām, kā arī to, vai deklarētājam ir tiesisks pamats deklarēt dzīvesvietu pēc attiecīgās adreses.

(2) Ja iestādei rodas pamatotas šaubas, ka persona, deklarējot dzīvesvietu, ir sniegusi nepatiesas ziņas, tā uzaicina dzīvesvietas deklarētāju iesniegt dokumentu, kas apliecina attiecīgo ziņu patiesumu, vai pieprasa ziņas no attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieka vai turētāja.

(3) Rakstveida iesniegumu, kurā ietverts motivēts lūgums pārbaudīt ziņas par deklarēto dzīvesvietu, var iesniegt attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieks vai cita ieinteresēta persona. Par iesniegumu iestāde paziņo dzīvesvietas deklarētājam un uzaicina viņu sniegt paskaidrojumu.

(4) Ja iestāde konstatē, ka deklarētās ziņas nav patiesas, tā uzaicina dzīvesvietas deklarētāju ziņas precizēt.

(5) Personai, kurai pieder vai nodots turējumā nekustamais īpašums, ir pienākums pēc iestādes pieprasījuma sniegt normatīvajos aktos paredzētās ziņas par personām, kuras dzīvo minētajā īpašumā.

12. pants. Ziņu par deklarēto dzīvesvietu anulēšana

(1) Ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja:

1) dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas;

2) attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

(2) Faktu, ka ziņas par deklarēto dzīvesvietu ir anulētas, iestāde aktualizē Iedzīvotāju reģistrā un par to paziņo dzīvesvietas deklarētājam.

(3) Kārtību, kādā iestāde anulē ziņas par deklarēto dzīvesvietu, nosaka Ministru kabinets.

(4) Ja ziņas par deklarēto dzīvesvietu ir anulētas un attiecīgā persona mēneša laikā nav deklarējusi savu dzīvesvietu citur, iestāde ziņas par šīs personas dzīvesvietu var reģistrēt šā likuma 10. pantā noteiktajā kārtībā.

(5) No dienas, kad ziņas par deklarēto dzīvesvietu ir anulētas, līdz dienai, kad attiecīgā persona deklarē savu dzīvesvietu citur vai ziņas par dzīvesvietu tajā pašā vai citā pašvaldībā ir reģistrētas atbilstoši šā likuma 10. panta noteikumiem, par personas dzīvesvietu uzskatāma tā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā iepriekš bija deklarēta vai reģistrēta šīs personas dzīvesvieta.

13. pants. Informācijas sniegšana

(1) Informāciju par personas deklarēto dzīvesvietu vai papildu adresi (adresēm) fiziskajām un juridiskajām personām sniedz Pārvalde Iedzīvotāju reģistra likumā noteiktajā kārtībā. Šādu informāciju Ministru kabineta noteiktajā kārtībā var sniegt arī iestāde, kurai ir tiešsaistes datu pārraide ar Iedzīvotāju reģistru.

(2) Valsts varas un pārvaldes iestādēm, pašvaldībām un to iestādēm, organizācijām un citām juridiskajām personām, kurām deleģētas valsts pārvaldes funkcijas, kā arī tiesai un prokuratūrai informāciju par personas dzīvesvietu un papildu adresi (adresēm) atbilstoši minēto iestāžu kompetencei sniedz Pārvalde Iedzīvotāju reģistra likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Iedzīvotāju reģistrs reizi gadā pēc nekustamā īpašuma īpašnieka vai viņa pilnvarotas personas pieprasījuma Ministru kabineta noteiktajā kārtībā bez maksas sniedz nekustamā īpašuma īpašniekam ziņas par personām, kuras deklarējušas dzīvesvietu viņa īpašumā.

14. pants. Valsts nodeva par deklarētās dzīvesvietas reģistrāciju

Par deklarētās dzīvesvietas reģistrāciju iemaksājama valsts nodeva attiecīgās pašvaldības budžetā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā.

15. pants. Uzraudzība

Uzraudzību pār deklarētās dzīvesvietas reģistrāciju, kā arī iestāžu metodisko vadību nodrošina Pārvalde.

Pārejas noteikumi

1. Atzīme, kas par personas reģistrāciju dzīvesvietā līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdarīta Latvijas pilsoņa pasē, Latvijas nepilsoņa pasē, bezvalstnieka personu apliecinošā dokumentā, bēgļa personu apliecinošā dokumentā vai citā Latvijā derīgā personu apliecinošā dokumentā un reģistrēta Iedzīvotāju reģistrā, uzskatāma par dzīvesvietas pirmreizējo deklarāciju līdz laikam, kad persona deklarē citu dzīvesvietu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

2. Personai, kuras faktiskā dzīvesvieta šā likuma spēkā stāšanās dienā nesakrīt ar pieraksta vietu, ir tiesības sešu mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās vienu reizi bez valsts nodevas iemaksāšanas deklarēt dzīvesvietu saskaņā ar šā likuma 3. panta noteikumiem.

3. Ziņas par to personu dzīvesvietu, kuras šā likuma spēkā stāšanās dienā nekur nav pierakstītas un kurām nav tiesiska pamata deklarēt savu dzīvesvietu kādā nekustamajā īpašumā (ar adresi), reģistrē atbilstoši šā likuma 10. panta noteikumiem. Līdz dzīvesvietas reģistrācijai uz šīm personām attiecināmi šā likuma 12. panta piektās daļas noteikumi.

4. Šā likuma 8. panta piektā daļa stājas spēkā pēc sešiem mēnešiem no dienas, kad stāties spēkā likums, kas regulē elektronisko dokumentu juridisko statusu.

5. Ministru kabinets līdz 2002. gada 1. oktobrim nosaka:

1) dzīvesvietas deklarācijas aizpildīšanas un iesniegšanas kārtību un deklarācijā sniegto ziņu pārbaudes kārtību, kā arī apstiprina dzīvesvietas deklarācijas veidlapas paraugu un dzīvesvietas deklarēšanas faktu apliecinošā dokumenta paraugu;

2) personas faktiskās dzīvesvietas reģistrācijai nepieciešamo ziņu apjomu, kā arī saņemto ziņu pārbaudes kārtību;

3) kārtību, kādā iestāde anulē ziņas par deklarēto dzīvesvietu;

4) kārtību, kādā Iedzīvotāju reģistrs pēc nekustamā īpašuma īpašnieka vai viņa pilnvarotas personas pieprasījuma sniedz nekustamā īpašuma īpašniekam ziņas par personām, kuras deklarējušas dzīvesvietu viņa īpašumā;

5) kārtību un apmēru, kādā iemaksājama valsts nodeva attiecīgās pašvaldības budžetā par deklarētās dzīvesvietas reģistrāciju.

6. Ministru kabinets līdz 2003. gada 1. jūnijam nosaka kārtību, kādā iestāde, kurai ir tiešsaistes datu pārraide ar Iedzīvotāju reģistru, sniedz informāciju fiziskajām un juridiskajām personām par personas deklarēto dzīvesvietu vai papildu adresi (adresēm).

7. Līdz brīdim, kamēr attiecīgajai pašvaldībai tiek nodrošināta tiešsaistes datu pārraide ar Iedzīvotāju reģistru, pēc pašvaldības pieprasījuma Pārvalde reizi mēnesī datorizēti sagatavo ziņas par personām, kuras ir mainījušas dzīvesvietu, deklarējot to citas pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Likums stājas spēkā 2000. gada 1. jūlijā.

Iekšlietu ministrs

Vārds Uzvārds

Iesniedzējs:

Iekšlietu ministrs

Vārds Uzvārds

Vizē:

Valsts sekretārs

Vārds Uzvārds

03.02.1999. 10:40

1767

V. Uzvārds

telefons, e-pasts